

Джин Філліпс

Королівство жахів

Еллі, яка має цілі світи всередині нього.

*Я просто хочу знати, чи може звук
створити хлопчика.*

*Або чи стає жінка матір'ю, коли їй
здається, що вона чує,
як дитина плаче за нею.*

Елізабет Г'югі. Запитання для Емілі

4:55 пополудні

Протягом досить тривалого часу Джоан примудрялася балансувати на кінчиках пальців своїх ніг, із зігнутими коліннями, підмітаючи спідницею пилюку. Але зрештою її стегна не витримали, й вона опустила руку і приземлилася на пісок.

Щось уколало її в стегно. Вона обмацала свою ногу, й дістала звідти невеличкий пластиковий спис — не довший за палець — й анітрохи не здивувалася, бо вона завжди знаходила дрібну зброю в найнесподіваніших місцях.

— Ти загубив свого списа? — запитала вона. — Чи це скіпетр?

Лінкольн не відповів, хоча взяв шматочок пластику з її розкритої долоні. Він явно чекав, коли її нога вище коліна стане йому доступною. Він зручно всівся на ній, зовсім не забруднившись піском. Він мав свої химери: скажімо, ніколи не любив малювати пальцем на піску.

— Тобі потрібен ніс, мамо? — запитав він.

— Я маю носа, — відповіла вона.

— Ти хочеш ще одного?

— Хто б цього не хотів?

Його темні кучері вже пора підстригти, й він відкинув їх рукою з лоба. Листя падало навколо них. Дерев'яний дах, підпертий грубими палями, створював для них досконалий затінок, але поза ним сірий гравій був змережаний плямами світла й тіней, що зміщувалися, коли вітер віяв між деревами.

— Де ти береш ці зайві носи? — запитала вона.

— На складі носів.

Вона засміялася, посунувшись на руках, відчуваючи вологий пісок. Вона виколупала з-під нігтів кілька розмоклих піщинок. Яма динозаврів була завжди мокрою й холодною, туди ніколи не проникало сонячне проміння, та, попри пісок на її спідниці та листя, що налипло на її светр, це було її

улюблене місце в зоопарку — збоку від головних стежок, за каруселлю, неподалік від дитячого зоопарку, де тварин можна погладити, й кліток із півнями, проте далеченько від лісистої місцевості, позначеної лише табличкою ЛІСОВА ЗОНА. Там лише дерева та скелі, й кілька самотніх тварин блукали понад вузькими гравійними стежками. Там є також гриф, який живе в загоні, й також бозна-чого стоїть іржавий пікап, завалений усіляким мотлохом. Блискуча іграшка у формі сови, яку можна жувати. Дикі індички, що завжди нерухомо сидять, вона не певна, що вони мають ноги. Витівка якогось жорстокого мисливця, що зробив собі намисто з індичих ніг.

Йй подобалися випадкові дивовижі цього лісу, що претендували на справжню привабливість. Між деревами тут був натягнутий канат, хоча вона ніколи не бачила, щоби по ньому хтось їздив. Вона пам'ятала аніматронних динозаврів, які були тут десь два роки тому, а одного разу тут був навіть слід зацькованого привида. Існували тут також натяки на більш далекі втілення. Вона припускала, що величезні валуни є справжніми, втім, можливо й ні. І навіщо тут паркани й хатина першопрохідників? Усе це було споруджено без певної мети. Порожні зацементовані басейни, можливо, готувалися як водопої для великих ссавців. Тут є випадкові стежки, а знаки були

розставлені безсистемно, щоби, прогулюючись, люди не дуже на них зважали: на одному дереві висіла табличка з його назвою «сасафрас», тоді як двадцяттеро дерев навколо нього не мали назв.

— А зараз дозволь мені тобі щось сказати, — почав Лінкольн, поклавши руку їй на коліно. — Ти знаєш, чим може користуватися Одін?¹

Вона це знала, вона довідалася дуже багато про нордичних богів останнім часом.

— Складом очей? — припустила вона.

— Так. Справді. Бо так він може не носити своєї пов'язки на оці.

— А може, він хоче носити пов'язку на оці?

— Можливо й хоче, — погодився Лінкольн.

Пісок навколо них був укритий пластиковими героями та мерзотниками: Тор і Локі², Капітан Америка³, Зелений Ліхтар⁴ і Залізний Чоловік⁵.

¹ Одін — веховний бог у герmano-скандинавській міфології.
(Тут і далі прим. пер.)

² Локі — один із популярних богів скандинавської міфології.

³ Капітан Америка — супергеой із коміксів.

⁴ Зелений Ліхтар — ім'я багатьох вигаданих персонажів, які з'являються в коміксах.

Усі вони зрештою стануть супергероями. Уявні скелети були заховані під ними в піщаній ямі — хребти якогось доісторичного звіра стриміли з піску позад них, а поблизу стояло відро зі щіточками для змігання піску. Вона й Лінкольн мали звичай приходити сюди й розкопувати кістки динозаврів, це було в його колишньому житті трирічного хлопчика. Але тепер, через два місяці після свого четвертого дня народження, він більше захоплювався втіленнями звірів, аніж своїми колишніми археологічними знахідками.

Яма динозаврів — це тепер Острів Тиші, в'язниця, в якій сидить Локі, підлий брат Тора, й — коли не постає питання про зайві носи — повітря відлунює від звуків епічної битви, під час якої Тор намагається примусити Локі признатися, що він створив вогненного демона.

Лінкольн нахиляється вперед, і його епічне життя триває.

— Підлий мерзотник захихотів, — каже він. — Але в Тора виникла ідея!

Він називає ці фантазії своїми історіями, й вони можуть тривати годинами, якщо вона

5 Залізний Чоловік — вигаданий персонаж мультиплікаційних фільмів. Тут ідеться про те, що Лінкольн, якому чотири роки, живе більше в уявному світі, ніж у реальному.

дозволить. Вона воліє слухати ті, де він вигадує власних персонажів. Так він придумав мерзотника на ім'я Конячий Чоловік, що обертає людей на коней. Його непримиренним ворогом є Фон Кінь, який знову обертає цих коней на людей. Такий собі зловісний цикл.

Джоан майже не чула голосу Лінкольна, що змінював тон та інтонацію, намагаючись умовити своїх вигаданих персонажів піти з ними. Але їй ішлося легко. Вранці тут прогулювалося багато чоловіків та жінок у шортах, але у другій половині дня багато відвідувачів покинуло зоопарк. Вона й Лінкольн нерідко приходили сюди, після того як вона забирала його зі школи — вони по черзі відвідували зоопарк, і бібліотеку, й науковий музей — й вона завжди, коли могла, водила його до лісу. Тут сюрчали цвіркуні чи щось подібне до цвіркунів, щебетали пташки й шелестіло опале листя, але не лунали жодні людські звуки, крім голосу Лінкольна, що проголошував свій діалог. Він запозичував жаргон говірки героїв, і міг бездумно повторювати їхню балаканину, й робити її своєю.

— На його поясі була секретна зброя!

— Його підступний план провалився!

Він тремтів від збудження. Тремтіла кожна його частина, від пальців на ногах до пальчиків на руках, стиснутих у кулаки. Тор злетів у повітря, й

Лінкольн підстрибнув, й вона запитала себе, чи йому подобається думка про те, що добро перемагає зло, чи його просто збуджує битва, й вона думає про те, коли вона почне пояснювати йому, що існує проміжна зона між добром і злом, в якій живе більшість людей, але він такий щасливий, що вона не хоче ускладнювати речі.

— Ти знаєш, що станеться потім, мамо? — запитав він. — Коли Тор його поб'є?

— А що? — запитує вона.

Вона вдосконалила мистецтво слухати лише половиною себе, тоді як друга її половина напівобертається й дивиться на всі боки.

— Локі справді впливав на думки Тора. Та коли Тор його поб'є, то він утратить свою силу!

— Он як, — каже вона. — А що потім?

— Тор урятує день!

Він не замовкає:

— Але з'являється новий негідник у місті.

Вона тим часом нахиляється й поправляє свої сандалі. Вона думає.

Вона думає, який весільний подарунок піднести своєму другові Мюррею — є один художник, який малює собак, і одна з його картин здається їй зовсім непоганою, тож їй слід відправити йому листа електронкою із замовленням, хоча слово «замовлення» може бути образливим для художника. Вона пригадує, що

збиралася вранці зателефонувати своїй двоюрідній тітці, й думає, що, можливо, натомість — вона має звичай розв'язувати тут безліч проблем, вона переживає сплеск ментальної ефективності, коли син зариває Локі в пісок — може, замість телефонувати своїй двоюрідній тітці, вона надішле їй посилку зі смішною паперовою сумкою, на якій Лінкольн намалював у школі мавпу. Звичайно ж, подарувати витвір мистецтва — це краще, ніж просто зателефонувати, хоч у цьому є певний егоїзм, позаяк вона ненавидить розмовляти по телефону, й, звичайно ж, це боягузливий компроміс, вона знає, проте все одно вона зупиняється на паперовій сумці з малюнком мавпи. Вона думає про те, з якими труднощами вдягається її тітка. Вона думає про шматки бананів, які залишилися в кухонній шафі. Думає про Брюса Бокслайтнера. У своїй далекій юності вона захоплювалася цим актором у кінофільмі «Опудало й місіс Кінг», і вона відкрила, що цей фільм повністю повторюється в інтернеті, тож вона ще раз переглянула його серію за серією — його повторювали в 1980 році — зі шпигунами часів холодної війни й рекламою догляду за волоссям — й вона не пригадує, коли Лі й Аманда нарешті поцілувалися, в кінці другого чи третього сезону, й у другому сезоні можна подивитися ще шість серій, але вона завжди могла перестрибнути на третій.

Дятел застукотів десь поблизу, уриваючи її роздуми. Вона помітила, що бородавка на руці Лінкольна побільшала. Вона стала схожа на анемон. Тіні на гравії стали зміщуватися, а Лінкольн зловісно зареготав, і її вразив той факт, що цими днями пополудні, коли її син усією своєю вагою вмощувався на її колінах, ліс навколо них ставав якимсь загадковішим.

Тор упав їй на ноги, його пластикова голова вдарила її по пальцю.

— Мамо?

— Чого тобі?

— Чому в кіно Тор воює без шолома?

— Я думаю, в шоломі важче бачити.

— Але хіба він не хоче захистити свою голову?

— Я думаю, іноді він надіває шолом, а іноді ні. Залежно від свого настрою.

— Як на мене, то він повинен захищати свою голову весь час, — сказав малий. — Небезпечно воювати без шолома. Як ти гадаєш, чому Капіган Америка накриває голову лише каптуром? Це поганий захист — хіба ні?

Пол знуджується від цього базікання про супергероїв — її чоловік воліє радше розмовляти про футбол та про гравців баскетбольної ліги — але Джоан не має нічого проти такої балачки.

Колись вона була зачарована Диво-Жінкою,

Супер-Друзями, Неймовірним Халком. «Хто переможе в битві, — одного разу запитала вона свого дядька, — Супермен чи Неймовірний Халк?» Він відповів: «Якщо Супермен програватиме, він завжди може відлетіти геть». І ця відповідь здалася їй блискучою.

— Капітан Америка має щит, — сказала вона Лінкольну. — Він у нього для захисту.

— А що, як він не зможе вчасно накрити ним голову?

— Він дуже швидкий.

— І все ж таки, — запитав він, бо її відповідь не переконала його.

— Ти знаєш — ти маєш слухність, — сказала вона, бо він справді її переконав. — Він таки повинен носити шолом.

Великий, шгучно виготовлений валун, бежевий та опуклий, утворював задню стіну улоговини, і якесь мале звірятко рило землю за ним. Вона сподівалася, що то не пацюк. Вона уявила, що то білка, але примусила себе не обертати голови.

Джоан відкрила свою сумочку, щоби поглянути на телефон.

— Певно, нам треба рушити до виходу не пізніше, як через п'ять хвилин, — сказала вона.

Як і завжди, коли мати каже, що час припинити гру, Лінкольн прикинувся, ніби вона нічого не говорила.

— Чи Доктор Доля⁶ завжди носить маску? — запитав він.

— Ти мене чув? — запитала вона.

— Авжеж.

— Що я сказала?

— Що нам час іти.

— Ти правильно почув, — підтвердила вона. — Доктор Доля завжди ходить у масці. Через свої шрами.

— Шрами?

— Так, через шрами, які він дістав під час лабораторного експерименту.

— А чому шрами вимагають від нього носити маску?

— Бо він хоче прикрити їх, — каже вона. — Він думає, що вони бридкі.

— А чому він думає, що вони бридкі?

Вона задивилася, як падає світлий помаранчевий листок.

— Бо вони змінюють його зовнішній вигляд, — сказала вона. — Люди іноді не хочуть, щоб їхній вигляд змінювався.

— Мені не здається, що шрами бридкі.

Коли він сказав цю фразу, гострий, гучний звук пролунав над лісом. Два виляски, потім ще кілька. Так наче десь вибухнули балони. Або

⁶ Ідеться про комп'ютерну гру.

феєрверк. Вона спробувала уявити собі, що хтось може робити в зоопарку, утворюючи такі виляски. Щось пов'язане зі святкуванням Гелловіна? Вони повсюди увімкнули ліхтарі — не тут, у лісовій зоні, але скрізь над популярними стежками — то, може, десь полетів трансформатор? Десь на будівництві хтось працює відбійним молотком?

Пролунав іще виляск. Іще й іще. Надто гучно для балонів, надто низька частотність для відбійного молотка.

Пташки мовчали, але листя осипалося з дерев. Лінкольн анігрохи не стривожився.

— Чи можу я застосувати свого Бетмена для Доктора Долі? — запитав він. — Він одягнений у чорне. Чи можеш ти пошити йому маску відповідного кольору?

— Звичайно, — відповіла Джоан.

— А з чого ти її зробиш?

— З фольги, — запропонувала вона.

Білочка вистригнула на накривку смітцевого бака, й Джоан почула, як вона пошкреблася, перебігши на дерево.

— А що ми зробимо з шарфами? — запитує Лінкольн.

Вона подивилася вниз на нього.

— З шарфами? — перепитала вона.

Він кивнув головою. Вона кивнула йому у відповідь, обмірковуючи його слова. Вона

намагалася розшифрувати роботу його мозку: це є часткою її материнської турботи, яка тішила її все більше, що вона не знала про її існування. Розум сина був складний та унікальний, він створював свої власні світи. Уві сні він іноді вигукував цілі речення — «Я не піду сходами!» — й існували вікна в його внутрішній структурі, проблиски, але вона ніколи реально не знатиме всього, й це найбільше збуджувало її. Він був окремим створінням, таким як і вона.

Шарфи. Вона намагалася розв'язати цю загадку.

— Ти говориш про шарфи на його обличчі?

— Так. Про ті, які він вважає бридкими.

Вона засміялася.

— Розумієш, я казала «шрами», як отой, що його ти бачив у тата на руці, там, де він ошпарився окропом у дитинстві. Або сліди на моєму коліні, які з'явилися там, коли я впала.

— Он як, — промовив він із дурнуватим обличчям. Він також засміявся, бо відразу зрозумів жарт. — Шрами, а не шарфи. То він не думає, що шарфи бридкі?

— Я не знаю, якої думки Доктор Доля про шарфи, — каже вона.

— У нього на обличчі їх нема.

— Нема. Там є шрами.

Вона слухала сина, міркуючи, як доступніше

викласти йому ідею про шрами, разом з тим переймаючись пострілами. Втім, це не могли бути постріли. Бо якби вони були, вона тепер чула б щось інше. Зойки, або сирени, або голоси з гучномовців, які про щось би повідомляли.

Але нічого такого не було.

Вона бачила надто багато битв.

Вона поглянула на час на своєму телефоні. Залишилося всього кілька хвилин до закриття зоопарку, і їх цілком можуть не побачити тут, у лісі. Вона кілька разів уявила собі таку картину: вони отаборилися в зоопарку на ніч, можливо, навіть умисне, заховавшись тут, щоб навідати тварин посеред глупої ночі — у дитячих книжках пишуть про такі ситуації. Сподіватися на успіх, звичайно, безглуздо, бо в зоопарку, безперечно, є охоронці.

Їм пора йти.

— Нам треба йти, мій любий, — сказала вона, знімаючи його зі своїх колін, чекаючи, коли він перенесе свою вагу на власні ноги, що він зробив неохоче.

Вона хотіла, щоб він одягнув курточку, але він запрягся, що йому не холодно, тому вона залишила її в автомобілі.

— Ми ще маємо трохи часу? — запитав він.

Вона піднялася з піску і взулася в сандалі. Перевага, яку вона віддала сандалям, позбавила її морального авторитету вимагати від нього, щоб він

надягнув курточку.

— Ні, — відповіла вона. — Уже майже о пів на шосту. Час закриття зоопарку. Мені шкода. Ми повинні якнайшвидше звідси забратися, бо нас можуть замкнути тут.

Вона вже почала нервуватися через таку ймовірність — вона надто затрималася, і їм ще треба вийти з лісу, а потім здолати довгу дорогу через дитячу зону, й вони справді ризикують натрапити на замкнену браму.

— Ми можемо зупинитися на майданчику для гри й перейти через міст? — запитав Лінкольн.

— Не сьогодні. Ми можемо прийти сюди завтра.

Він кивнув головою і вийшов із піску на ріденьку траву. Він не любив порушувати правил. Якщо працівники зоопарку кажуть, що їм час іти додому, то він піде додому.

— Ти допоможеш мені взути черевики? — запитав він. — І вкинеш моїх хлопців у свою сумочку?

Вона нахилилася, змела з його ніг пісок, потім натягла шкарпетки на його бліді пальці та його широкі незграбні ступні. Застебнула його тенісні черевики, підняла голову й побачила кардинала, що сів біля неї на відстані простягнутої руки. Звірі й птахи зовсім їх тут не боялися. Вона іноді бачила зграю горобців, бурундуків або білок на відстані

кількох футів — вони спостерігали за битвою, яку влаштовував малий Лінкольн.

Мати вкинула його пластикові фігурки у свою сумочку.

— Зроблено, — сказала вона.

5:23 пополудні

Джоан обшукала піщану яму, чи вони не забули в ній якихось пластикових чоловічків, а тоді взяла Лінкольна за руку й вивела його на стежку, по якій можна було вийти з лісу. Цікаво, коли вже він не захоче триматися за її руку, але поки що вони обоє були задоволені цим контактом. Дерев закінчилися вже через двадцять кроків — тут, власне, був не ліс, а ілюзія лісу — і стало чути плюскіт водоспаду, де потік води розбивався на камінні перед вольєром видр.

Видри були одними з їхніх улюблених тварин, одними з тих, які могли відвернути увагу Лінкольна від його фантазій. Дві видри мешкають у вольєрі, що має вигляд великої печери, де над ними нависає штучна скеля, а тварини вигинаються, вистрибують і пірнають у басейні із зеленою водою за широкою скляною стіною. Скелі нависають над стежкою, й водоспад шумить над головами відвідувачів і виливається в басейн для утримання черепах, густо зарослий ліліями, очеретом і

якимись рослинами, що цвітуть червоними квітами. Стежка, яка виходила з лісу й закручувалася навколо басейну, завжди здавалася їй найгарнішим місцем лісової території — але тепер вона була зовсім порожня.

Лінкольн засміявся поруч з нею.

— Поглянь на видру. Помилуйся, як вона плаває.

Він усе ще погано вимовляв звук «р». «Видля» каже він замість «видра».

— Мені подобаються її лапи, — сказала вона.

— Хіба вона має лапи? А не плавці? Справжні лапи, схожі на лапи собаки або лапи з пальцями, як у мавпи?

Вона відчула спокусу зупинитися й розповісти йому про анатомію видр — вона, либонь, найбільше хотіла, аби він зрозумів, що життя наповнене дивовижами, які не варто обминати увагою. «Поглянь, як гарно», — сказав він їй одного разу, дивлячись на калюжу бензину на паркувальному майданчику зоопарку — але в них не було часу. Вона потягла його за руку, і він не чинив їй спротиву, хоч його голова не хотіла відвертатися від видри. Коли вони ступили на дерев'яний місточок, вода обабіч якого була вкрита ліліями, їй захотілося побачити когось ще, ще одну родину, яка базікає, також запізнюючись до виходу. Втім, вони звикли мати стежку тільки для себе.

Вони часто нікого на ній не бачили, коли надвечір поспішали до виходу, бо вони схильні запізнюватися. Вона прискорила ходу.

— Ти хочеш побігти? — запитала вона.

— Ні.

— Може, побіжиш підстрибуючи?

— Ні, не хочу, — сказав він, ще більше сповільнюючи ходу.

Їй іноді здавалося, що його рішучість чогось не робити перебувала в прямій пропорції до того ентузіазму, який виявляла вона. Він повільно дибав дерев'яним місточком, зупиняючись, щоб відігнати комара або подивитися вниз на дзеркального коропа. Він геть зупинився, щоб почухати собі підборіддя. Коли вона попросила, щоб він поквапився, він спохмурнів, і вона знала з виразу його обличчя, чого він зараз попросить.

— Я хочу, щоб ти взяла мене на руки, — сказав він.

— Я не можу нести тебе всю дорогу до автомобіля, — відповіла вона. — Ти став надто великий.

Вона побачила, як обвисла його губа.

— Пропоную тобі компроміс, — сказала вона, перш ніж їхня суперечка загостриться й ще більше сповільнить їхню ходу. — Я візьму тебе на руки, коли ми дійдемо до опудал, і звідти тебе понесу. Якщо ти швидко дійдеш до них.

— Гаразд, — погодився він, хоч його голос тремтів, а губа випнулася більше, й він почав хлипати, хоч і переставляв ноги водночас із її ногами.

До неї дійшло, що дарма вона не поставила умови, аби він не скиглив, доки йтиме. Він прийняв її умову лише в технічному розумінні. Він міг заплакати через кілька секунд, й одразу його увагу могла відвернути якась перебіжна думка про шолом Тора або про підбите око Одіна. Ця думка могла примусити його заплакати ще голосніше, й тоді вона капігулювала б і таки взяла на руки, бо він уже пройшов досить довгий шлях, не нарікаючи, на своїх маленьких ніжках. Не виключено, що він не перестане плакати, й вона зупиниться й примусить його пройти пішки весь шлях до автомобіля, бо вона не хотіла, аби він став вередливою дитиною.

Вона дотримувалася такої системи стримувань і рівноваг, що спиралася на розрахунки майбутніх вигод і невигод.

Бабка літала в повітрі, раз у раз пікіруючи вниз. Чапля проходила понад краєм води. Лісова стежка петляла між деревами й густою травою.

Лінкольн перестав плакати, й вона була майже переконана, що він мугикав собі бойову пісню «Бульдогів Джорджії» — «Слався, слався, стара Джорджіє! Слався, слався, стара Джорджіє!», хоч коли вона закінчила свою думку, він перемкнув

свій голос на «Тексас лонгхорнз». Ніхто з їхньої родини не був прихильником цієї футбольної команди, але він усмоктує в себе бойову лірику, як усмоктував супергероїв та мерзотників.

Він колекціонер. Він збирає все, що його зацікавило.

Крізь дерева вона побачила верх каруселі, схожий на намет. Він блищав білим кольором на тлі помийного неба. Вони проминули дротяну загорожу, за якою жив одноногий орел, і майже невидиму клітку для двох білих чапель. Тут лежали колоди на траві та бур'янах жовто-зеленого кольору. Вона підійшла до гілки, яка висіла вгорі, й один з листочків, відокремившись від неї, обернувся жовтим метеликом і знявся вгору.

Нарешті вони підійшли до бетонної доріжки, широкої, як дорога. На стовпах паркану стриміли гарбузи з отворами на місці очей та лампочками всередині.

Вони ступили кілька кроків у цивілізацію, й Джоан подивилася на карусель. Вона була нерухома й мовчазна; намальовані жирафи, зебри, ведмеді, горили та страуси завмерли на своїх місцях. Лінкольн любив кататися на каруселі, хоч і сідав верхи тільки на зебру. Тепер карусельні тварини були накриті гумовими попонками, й виготовлені фірмою «Клінекс» крихітні привиди лігали над ними, звисаючи з дерев'яного обрамлення. Вона й

Лінкольн підійшли дуже близько до каруселі, і її біле накриття нависло над ними, світле й спокійне.

— Мамо, — попросив він, — візьми мене на руки.

— Коли підійдемо до страхопудів, — сказала вона, нехтуючи його простягнені до неї руки. — Трошки далі.

Цього разу він не протестував. Вони покvapно поминули карусель, йдучи в напрямку автоматів з їжею та дитячого парку з бризками, де досі над синьо-малиною поверхнею води на довжину людської руки здіймалися водограї.

— Тут жила Медуза, — проголосив Лінкольн, і вона подивилася понад збуреною водою на затінене місце з кам'яними статуями черепахи, жаби та ящірки. Щоразу, коли вони бачать витесані з каменю статуї, це означало, що Медуза тут була.

— Тут була Людина-Павук, — повідомив Лінкольн, дивлячись на павутину.

— Бідолашні хлопці, — сказала вона, бо вона щоразу це каже, коли вони минають жертви Медузи.

— Вони мали б не розплющувати очей, — зауважив він, бо це він казав щоразу.

Вона подивилася на темне скло кав'ярні «Коала» з її полицями загорнутих у пластиківі обгортки сандвічів та круто зварених яєць, але не побачила всередині ніякого руху. Пластмасові

стілці вже стояли догори ніжками на столах. Працівники ресторанів зазвичай зачиняли свої заклади за п'ятнадцять хвилин до закриття, тому вона не здивувалася.

Вони звернули праворуч, до майданчика для гри зі скелястими горами та підвісного місточка. Колись Лінкольн виявляв цікавість до Антарктики, й тоді вони дивилися на великі валуни, як на айсберги. Останньої весни він грався в лицарів і зámки на підвісному містку, горлаючи на невидимих королів, щоб вони викотили гармати й зарядили катапульти каменями. Тепер цей самий місток завжди був пофарбований у колір веселки — стежки Тора, якою він спускається до землі. Через рік Лінкольн піде в дитячий садочок і ці дні супергероїв для нього поблякнуть і будуть замінені чимось, чого вона не може вгадати, а згодом і зоопарк буде чимось замінений, життя триватиме, й цей хлопець, що тримається за її руку, стане чимось зовсім іншим.

Вони тепер не затримувалися, проминаючи крамницю подарунків і дерев'яну статую, де хлопець може просунути голову в отвір й уявити себе горилою. Вони сповільнили ходу біля захаращеного водоростями акваріума на краю майданчика для дітей — Лінкольн не міг утриматися від спокуси й не подивитися на велетенську черепаху — і попереду них з'явилася

жінка старшого віку, лише за кілька ярдів від стінки акваріума, трохи відхиляючись назад. Вона тримала в руках черевичок.

— Скелі закінчилися, Таро, — сказала вона, і в її голосі пролунав веселий розпач, що дозволив упізнати її як бабусю. — Ходімо далі.

Двоє білявих дівчаток, безперечно сестри, теж з'явилися на видноті, й бабуся нахилилася й віддала черевичок меншій дівчинці. Її волосся було заплетене в кіски, й вона здавалася меншою, ніж Лінкольн.

— Нам треба поспішати, — сказала бабуся, натягуючи гумову сандалю на маленьку ніжку.

Потім вона випросталася.

Менша дівчинка щось промовила, надто тихо, хоч вони тепер перебували за кілька футів одна від одної. Кілька мух ударилися об акваріумне скло.

— Я тебе роззую, коли ми сядемо в машину, — сказала бабуся, відсапуючись.

Вона ступила крок, хитаючись, але тримаючи за руки обох дівчаток. Вони зиркнули на Лінкольна, але жінка швидко потягла їх уперед.

— Це їхня бабуся, — повідомив Лінкольн, несподівано зупиняючись, досить раптово, щоб смикнути Джоан за руку.

— Я теж так думаю, — прошепотіла вона.

Джоан подивилася на старшу жінку — вона відчула в повітрі хімічний запах, запах парфумів,

що нагадав їй про місіс Меннінг, яка в останній день у школі в шостому класі подарувала їй, і нікому іншому, книжку під заголовком «Острів голубих дельфінів», але жінка та її онучки вже пішли, зникнувши за поворотом акваріума.

— Якби я мав бабусю, вона була б схожою на цю? — запитав Лінкольн.

Останнім часом він зациквився на дідусеві й бабусі. Джоан сподівалася, що ця примха швидко помине, як і всі інші його забаганки.

— Ти маєш бабусю, — сказала Джоан, знову підштовхуючи його вперед. — Матір твого тата. Вона була в нас на Різдво, пам'ятаєш? Вона лише живе далеко. Нам треба поспішати, мій любий.

— У деяких людей є й бабусі, й дідусі. Я маю тільки одну бабусю.

— Ні, ти маєш аж трьох. Забувся? Тепер поквапмося, а то вскочимо в халепу.

Магічні слова. Він кивнув й прискорив ходу, обличчя в нього було серйозне й рішуче.

І тут пролунав ще один виляск, гучніший і ближчий, аніж раніше, — потім у повітрі пролунало їх іще з десятків. Вона подумала, це щось пов'язане з гідравлікою.

Вони підійшли до ставка — найбільшого в зоопарку, розмірами майже з озеро — і вона помітила, як на воді промайнули лебеді. Стежка роздвоїлася: права гілка мала провести їх навколо

далекої сторони басейну, крізь ділянку африканських тварин, але ліва швидше приведе їх до виходу. Вона побачила зелений і червоний зблиск папуг попереду, напрочуд спокійних. Їй подобався цей невеличкий острів посеред забетонованої землі — обкладений цеглою басейн із зарослими травою берегами й високими деревами — це їхня перша й остання зупинка, фінальний ритуал кожного візиту.

— Ану спробуй наслідувати голос папуги, — сказала вона йому.

— Мені немає потреби пробувати, — відповів малий. — Я лише хочу побачити страхопудів.

— Ми подивимося на них під час ходьби.

Довгий ряд страхопудів вишикувався понад парканом басейну. Багато з них мали гарбузи замість голів, і Лінкольн був зачарований ними. Він любив Супермена й любив астронавта з гарбузовою головою, розмальованою під білий космічний шолом, та особливо подобався йому Кіт у Капелюсі.

— Гаразд, любий, — погодилася вона.

Він випустив її руку й підняв свої руки.

Вона подивилася понад парканом, зосередивши погляд на яскраво-голубій гарбузовій голові Кота Піта. Близько половини страхопудів, що стояли попід парканом, попадали. Вона припустила, що їх повалив вітер, але ні, великого

штормового вітру не було. Проте страхопуди були повалені, з півдесятка розкидані попід кліткою папуг і трохи далі.

Ні, це не страхопуд. Не страхопуд.

Вона побачила, як рухається рука. Побачила тіло, надто маленьке, щоби бути опудалом. Спідниця на ньому була непристойно задерта до білого стегна, ноги зігнуті.

Вона не квапилася підняти погляд, та коли подивилася далі, повз фігури, що лежали на землі, повз папуг, до довгої присадкуватої будівлі з публічними туалетами й написами на дверях **ТІЛЬКИ ДЛЯ СЛУЖБОВЦІВ**, вона побачила чоловіка, що стояв нерухомо, дивлячись у протилежний від неї бік. Він стояв біля водограю. Він був у джинсах і в темній сорочці, без куртки. Його волосся мало брунатний або чорний колір, більше вона ніяких деталей помітити не могла та й не могла пропустити це, коли він нарешті зворухнувся. Він ударив ногами по дверях туалету, наставивши лікоть, щоб вони знову не зачинилися, в його правій руці було щось подібне до гвинтівки з довгим чорним стволом, її вузький кінець простягся, як антена, повз його темну голову, коли він зник за світло-зеленою стіною жіночого туалету.

Джоан подумала, що біля папуг відбувся якийсь інший рух, хтось іще стояв на ногах, але

вона вже відвернулася й не дивилася далі.

Вона схопила Лінкольна й підняла його. Ноги йому важко гойдалися, коли вона притисла його до себе, її права рука схопилася за лівий зап'ясток під його сідницями, і її руки з'єдналися.

Вони кинулися бігти.

5:32 пополудні

Вона побігла вперед, не до повалених страхопудів, звичайно, а навколо басейну, до «Африки». Коли вона бігла, їй спало на думку, що вона могла б повернути назад, у ліс, і що вона може ще повернути й побігти до затінку їхньої піщаної ями або до високих дерев, але вона не захотіла повертатися назад, бо не була певна, що незнайомиць — незнайомці? — не бачив і він не стане переслідувати їх, обравши час, бо він має рушницю і квапитися йому немає куди. До того ж існує частина її, яка не хоче повертатися назад, яка думає, що ліпше бігти вперед. Безпечніше.

Швидше. Швидше. Швидше. Це слово повторювалося в її голові. Її ноги стукотіли по бетону в ритмі з ним.

Джоан уявила собі, як чоловік із рушницею стежить за ними, робить перші кроки в їхньому напрямку, обминає басейн, усміхається на всю ширину рота. Вона уявила, як він набирає

швидкість.

Вона не втрималася, подивилася через плече й не побачила нікого, але вона не могла подивитися добре, бо не хотіла сповільнювати ходу.

В'язана спідниця туго обхопила її ноги, коли вона побігла, й вона хотіла підсмикнути її вище, але не мала вільної руки. Може, вона трісне по шву, з надією подумала вона. Вона чула, як дрібна галька скрипить під її підощвами. Вона затиснула ремінець сандалі між пальцями ніг, чуючи, як ляскають підощви — вона боялася, що взуття злетить з її ноги.

Засвічені на честь Гелловіна ліхтарі стояли над цією стежкою прямо у неї над головою, весело освітлюючи кожен її крок сліпучо-білим світлом — так Лінкольн іноді ненароком спрямовував увімкненого ліхтарика їй у вічі.

Небо темнішало.

— Чого ми біжимо? — запитав Лінкольн.

Усі його сорок фунтів гупали об її стегно, й вона здивувалася, що він був так довго спокійним. Можливо, він тільки тепер помітив, що вони прямують не до паркувального майданчика.

Її легені горіли, коли вона намагалася набрати в них повітря, щоб сформулювати відповідь.

— Я скажу тобі, — промовила вона (їй довелося знову вдихнути повітря), — через хвилину.

Його руки тугіше обняли її шию. Залізниця бігла паралельно до них, відразу за яскравими ліхтарями, і чого б вона не дала б, аби побачити, що їде невеличкий червоний і чорний потяг, який міг би забрати їх, хоч Джоан думала, що вона спроможна бігти швидше, аніж їхатиме потяг. Але вона хотіла б сісти на потяг. Руки їй почали боліти, й вона пригадала, як минулого тижня вони прийшли у парк — Чи качки мають зуби? Вони справді не вкусять мене? Чи качки мають ніжки? Чому я не ходив ніжками, коли був немовлям? А чи мав я ніжки? Того полудня вона справді досягла такого стану, коли вони поверталися додому, що була неспроможна нести його далі й мусила опустити його на траву, хоч він і плакав, коли вона його опускала.

Цього разу вона його не опустить.

— Мамо, — сказав він, поклавши руку їй на обличчя, — хвилина вже минула.

— Там був поганий чоловік, — сказала Джоан, і, звичайно, вона цього не сказала б, якби не запанікувала.

— Де? — запитав він.

Вона втратила нитку розмови.

— Ти про що?

— Де був поганий чоловік? — запитав він.

Вона стрибнула на колію, перетнувши її двома кроками — а якби також до неї наблизився потяг,

то це б означало, що там є інше людське створіння, яке веде його, а вона хотіла б побачити інше людське створіння — й озеро опинилося позад них, і тіла на землі та незнайомиць із рушницею опинилися позад них, і це було добре. Покручена стежка, нагору в напрямку до «Африки», тягнулася поміж двома рядами дерев — ці широколисті, омиті дощем рослини могли затулити їх від зовнішніх поглядів. Їх, безперечно, зараз видно гірше, якщо хтось намагається дивитися на них.

— Він був позаду, — сказала вона, майже спотикаючись.

Вона почула сирени. Важко сказати, чи близько вони лунали, але це означало, що в зоопарк увійшла поліція й вони розберуться в тому, що тут діється, але тепер це їй не допомагало.

— Я не бачив поганого чоловіка. Звідки ти знаєш, що він поганий?

Його підборіддя вперлося їй у плече.

Він гнівається, коли вона не відповідає на його запитання, й вона не хоче, щоб він заплакав, бо він тоді почне хвилюватися або, ще гірше, кульгати. Він стає удвічі важчим, коли нервується.

— Нам треба забиратися геть, — сказала вона, відсапуючись. — Негайно. Тож допоможи мамі й тримайся — обхопи мене ніжками міцніше — і дозволь мені дістатися до безпечного місця, тоді я тобі про все розповім.

Вона ледь знайшла в собі сили договорити. Її легені були готові вибухнути. Ноги підгиналися. Сонце сховалося за верхівки дерев, тіні від рослин тяглися довгі й були розмазані під її ногами.

Її лікті зачепилися за лист банана, твердий та широкий, як пташине крило.

— Куди? — запитав він, бо запитувати він, звичайно, не перестане. — Куди ми біжимо?

Вона не знала. Куди їй тепер звертати? Чого вона шукає? Її ноги зберігали свій ритм, і вона стиснула свої пальці на ногах і шкодувала, що стежка, по якій вона бігла, веде нагору.

Вона не зможе бігти дуже довго.

Сховатися. Їм треба сховатися.

Це вона мусить зробити насамперед, а потім вони покличуть поліцію, або Пола, або обох. Вона вважала, що поліцію їй покликати слід — хіба не треба їх повідомити, що вони потрапили тут у пастку? Хіба полісмени не повинні знати, хто ще залишається в зоопарку? Джоан перекинула Лінкольна зі свого правого стегна на ліве й обхопила його зручніше.

— Мамо? — сказав він, прагнучи дістати якусь відповідь.

Він завжди хоче дістати відповідь.

Нарешті вони досягли вершини пагорба, стіни ландшафтних рослин залишилися позаду, й вона добігла до вольєра африканських слонів, на

вершини піщаних пагорбів, до трав'янистих моріжків та струмка, і їм треба було повернути або ліворуч, або праворуч. Праворуч стежка приведе їх до жирафів, левів і тигрів; ліворуч — вона обмине носорогів, диких собак і мавп.

— Мамо!

Вона поцілувала його в голову й повернула ліворуч.

— Я вдарився зубом об твоє плече, — сказав він.

— Пробач.

Вона була рада, що вони не пішли в ліс та не звернули на одну з вузьких стежок в ямі динозаврів, бо навіть з усіма тими високими деревами навкруги, вони не змогли б заховатися за ними, а кілька добрих схованок — таких як хатина з колод або будиночок для метеликів — були б надто явними. Звісно, там вистачає місця, щоб бігати й маневрувати, якщо їх викриють, але як довго вона зможе маневрувати з Лінкольном на руках? Ні, їм не знадобиться простір для бігання. Якщо хтось їх викриє, біганина нікуди їх не приведе.

Ця думка видалася їй важливою. Вона довела, що її розсудливість не запанікувала.

Атож, нікуди вони не втечуть. Їм треба заховатися так добре, щоб їх не змогли побачити, навіть якби хтось пройшов упритул повз них. Їй потрібна кроляча нора. Бункер. Або якась потаємна

стежка.

Він перестав її кликати. Щось від її страху, мабуть, передалося йому, й вона тільки радітиме, якщо ця частка страху виявиться достатньою, аби зробити його слухняним, але не вселити йому жах. Поки що вона не знала, як її переляк подіяв на нього, та незабаром вона про це довідається, коли вони опиняться в безпеці.

Слони займали досить велику територію, й, ідучи понад її загорожею, вона чула музику, спершу мало зрозумілу, то там нота, то там нота, але потім уловила в ній тему пісні «Ловці привидів». Весела музика почала звучати надто гучно, коли вона проминала автомати кока-коли, що їх Лінкольн іноді сприймав як комп'ютери Бетмена.

Джокер⁷ знову береться за свої давні витівки! Він хоче зіпсувати автомобіль Бетмена! Мамо, як ти гадаєш, Бетмен може помити свій автомобіль, коли він у нього забрудниться, адже він у нього з відкидним верхом? Тож вони можуть помити його? Джоан злегка підвернула собі ногу, але ходи не сповільнила. Вона побачила справжнього слона, сонного на вигляд, який перебував близько до загорожі, й вона зраділа, що він такий великий. Краєм ока вона бачила легке погойдування його хобота, помічала ритм його рухів, але обернулася в

⁷ Джокер — супергерой усесвіту, заклятий ворог Бетмена.

протилежний бік, ліворуч, роздивляючись широку будівлю на відстані лише кількох ярдів. Бар «Савана». Вони їли родзинки під її величезною солом'яною стріхою з вентилятором під стелею, який обвіював їх свіжим повітрям у жаркий літній день, але вони ніколи не сиділи у справжньому ресторані. Їй подобалося тут зовні спостерігати за слонами, прикидаючись, ніби вони перебувають в Африці — колись вона повезе його туди — вона любила думати про всі місця, які вона йому покаже. Ти справді каталася на слоні в Таїланді, мамо? — Атож, це було тоді, коли ти ще й не народився. Вона подивилася на туалети, коли їх проминала, але згадала, як там відчиняли двері копняками й прискорила ходу. Ресторан може бути для них надійнішою схованкою — двері там, безперечно, замикаються, а всередині має бути більше кімнат, офісів та складів із надійнішими замками, схованок і клозетів, там, певно, є стільці, або столи, або важкі ящики, якими можна підперти двері. Ця думка була швидкою і спокусливою, і вона побігла під затінок стріхи й натиснула на скляні двері, але вони не ворухнулися, а всередині було зовсім темно.

ВІДЧИНЕНО, — оголошувала одна табличка.

ВІДЬМАЦЬКИЙ БУЛЬЙОН, — повідомляла друга. — ДЛЯ ГОДІВЛІ ПРИВИДІВ.

Джоан обкрутилася й знову побігла, а руки Лінкольна міцно вчепилися їй у шию, що трохи

допомагало зняти трохи його ваги з її рук, але вона геть виснажилась і втратила рівновагу, мало не вдарившись об бетонну колону.

Вона помітила гучномовець у себе над головою. Музика долинала з нього. Невидимець / Спить у твоєму ліжку. / Кого ти покличеш? / Тих, хто полює на привидів.

Вона поточилася, виходячи з павільйону, геть від гучномовців, назад у дедалі слабше сонячне світло. Слон зі своїм елегантним хоботом зник, а як може зникнути щось таке велике? І вона шепоче Усе гаразд Лінкольнові на вухо, знову й знову прискорюючи ходу, хоч і не знає, куди їй іти. Це ніщо супроти її регулярного ритму, коли вона бігає навколишніми вулицями. Вона погано підготовлена. Вона подумала про свого брата під час його тренування у війську: як то було накинути на себе тридцятифунтовий рюкзак і пробігти з ним багато миль. На той час вона майже його не знала, бо він переселився в Огайо з її батьком, утік з родини набагато раніше, ніж вона, й вона зустрічалася з ним не більше як на два тижні влітку та іноді на свята. Він був тоді дорослим чоловіком і мав звичай чіпляти свій рюкзак на неї, це було на сім років раніше, ніж вона пробігла свій перший марафон — і вона хотіла здивувати його, але її спина швидко змокрила, й вона засапувалася вже через два квартали. Вона засапалася й тепер,

біцепси в неї горіли, вага Лінкольна схиляла її набік, і вона набагато краще себе почувала б, якби тренувалася з бігу всі ці роки.

Скільки часу вона бігла? Три хвилини? Чотири? Ні, мабуть, вічно.

Попри музику, що лунала з синтезаторів вісімдесятих років, вона досі чула сирени. Тепер вони лунали гучніше.

Вона майже добігла до вольєра носорогів. Там вона побачила двох підлітків, хлопця й дівчину, які бігли до неї, ніби хотіли повідомити про якесь лихо, а не просто квапилися до брами, щоби встигнути до її закриття. Вона думала, що хоче бачити людей, але тепер зрозуміла, що не хоче. Люди лише ускладнюють речі. Хлопець і дівчина зупинилися, коли побачили її, хлопець підхопив свої темні окуляри, які впали йому з обличчя — й вони обоє водночас заговорили, щось запитуючи, але Джоан лише обминула їх і повернула обличчя вбік, коли пішла далі.

Помаранчева спідниця дівчини, облямлена чорним мереживом, була така коротка й туга, що ледве прикривала її білизну, і, певно, ця дівчина мала дуже добру матір, бо та явно переконала свою доньку, що вона гарна навіть у спідничці, схожій на обгортку ковбаси.

— Не йдіть до виходу, — сказала Джоан, трохи сповільнивши ходу. — Там якийсь чоловік

стріляє в людей.

— Стріляє? — перепитала дівчина.

Хлопець промовив набагато більше слів, надто багато, але надто багато з них розчинилося в повітрі.

— Він уб'є вас, якщо побачить, — гукнула Джоан через плече, але вона була вже далеко від них. — Захуйтеся де-небудь, поки прийде поліція.

Вона не оглянулася назад. Для неї був важливий лише Лінкольн. Вона не допустить, щоб він лежав на бетоні, стікаючи кров'ю.

Добре, що ресторан замкнений. Залишитися в ньому було б дурістю. Вона з Лінкольном могли б добре заховатися там, але ж той чоловік обшукуватиме всі будівлі, хіба ні? Приміщення в будівлях стануть його першими мішенями. Він повибиває двері, потрощить вікна, покидає на підлогу всі речі — це має задовольнити його, і йому залишиться небагато роботи на вільному повітрі, де не знайдеш таких твердих матеріалів, як меблі, двері та людські кістки.

Вона чула своє дихання і свої кроки, проте намагалася йти якомога тихше, чула також вітер, і гудіння вуличного руху неподалік, і тремтіння листя на деревах, і шум на задньому плані, який вона ніколи не намагалася почути. Вона потребувала цього шуму на задньому плані, бо Лінкольн ніколи не дотримуватиметься тиші. Він

гарний хлопчик, але не можна від нього очікувати, щоб він весь час мовчав, а що, як найтихіший шепіт зможе занастити їх?

Отже, вони знайдуть якийсь закутень на вільному повітрі.

Але прихований. В якомусь місці, куди ніхто не захоче заглянути.

Вона подивилася позад себе, на відкритий простір оселі слонів, де було чимало каміння і цілих стін, викладених із валунів, але туди веде крутий спуск — перестрибнути його не можна — униз до рівня землі. До того ж там слони, тому її ідея ідіотська, але ж там таке місце, куди терористи напевно не захочуть проникнути?

Вона обмірковувала це все не більш як за десять кроків, дуже швидко й дуже повільно — якщо вона повернеться назад, то знову зустрінеться з підлітками — і всі ці думки не привели й не приведуть її нікуди. Десь удалині почувся рик лева, і цей звук її не здивував, бо вони годують тварин перед закриттям зоопарку й лев постійно подає голос, чекаючи. Він знову зарикав, майже заспокоївши її. Вона оточена дикими тваринами в клітках. Її опанувало почуття солідарності.

Високо в гіллі пронизливо й агресивно заверещала мавпа, і Джоан подумала, можливо, доглядачі зоопарку ніколи не годують тварин увечері. А можливо, їм хтось перешкодив

нагодувати їх.

Вона почула чийсь голос, і до неї дійшло.
Дикобраз.

Усі приміщення мають бути замкнені, але, може, їх не всі замикають?

Вона помолилася, як не молилася давно, й обернулася до будівлі приматів. Проминула африканську зону ліворуч від себе — барабани, маски, гойдалка й подоба скарабея — а тоді пірнула під заплутаний лабіринт павукоподібних мавп, де вони сиділи про все забувши, розгойдуючи лапами й хвостами, й опинилася на вході до зони приматів, штовхнувши подвійні двері, які легко відчинилися. Вона проникла глибше в холодні, темні приміщення цієї будівлі, проминувши лемури з їхніми чорно-білими смугастими хвостами, а потім завернула за поворот, де панувала темрява, а крізь підлогу проростали стовбури дерев. Як і щодо більшості місцевої рослинності вона не знала, чи дерева тут реальні, чи штучно виготовлені, та коли вона простягла руку, щоб зрівноважити своє тіло, то відчула кору реальною.

— Той чоловік стріляв у людей? — запитав Лінкольн, притиснувши рот до її ключиці.

— Так.

— Він женеться за нами?

— Ні, — сказала вона.

— А чому ж ми б'ємо?

Вона побачила природне світло у вольєрах, сонячні промені, зловлені в скло, й не могла не помітити, що тут були великі камені й печери, де могли ховатися звірі, печери, які навіть могли вести до невидимих звідси кімнат, якби ви тільки могли проникнути крізь скляні бар'єри. Але вона не могла пройти крізь стіни — Невидимиця? Одна з людей Ікс? Тож вона й далі плентала від зали до зали, тручись об гладеньке скло та обвуглені й шкарубкі стіни.

Настане мить, вона знає, її м'язи перестануть працювати. Коли руки їй ослабнуть і опустяться, хоч би як вона намагалася втримати їх угорі. Тепер її руки й ноги лише горять і пульсують — від плечей до зап'ястків, від стегон до литок.

— Мамо?

— Ми майже дійшли, — повідомила вона, але слова плуталися, вилітаючи в неї з рота.

Вони проминали мавп, байдужих до їхніх проблем.

Потім вона побачила скляні двері, штурхнула їх плечем, і вони знову опинилися на свіжому повітрі, під прохолодним вітерцем. Вони дивилися на паркан, який був їй по груди. За парканом був сосняк із високою травою, оточений ще одним парканом. Вона стояла на дерев'яних дошках підлоги — це було патію між клітками. Ліворуч від неї були ще одні скляні двері, які вели до бабуїнів

та орангутангів й інших мешканців зашкленних осель та відкритих коридорів, куди їй не варто було виходити. На табличці на цегляній стіні йшлося про звички дикобраза, хоч навряд чи хто міг би пояснити, чому дикобраза оселили в зоні приматів. Кілька місяців тому наглядачка зоопарку з блокнотом у руці повідомила — дуже тихо, тому Лінкольн не міг чути, — що дикобраз помер. Джоан і Лінкольн регулярно приходили дивитися, чи працівники зоопарку не доставили новий екземпляр. Вона сказала йому правду, адже він уже бачив мертвих птахів та білок і розчавлених тарганів, і навіть прикидатися перед ним, що нічого не помирає, і він сподівався, що скоро побачить дитя дикобраза. Але його відгороджений куточок залишався порожнім.

Вона сподівалася, що він і тепер порожній.

Підступила ближче до огорожі, оглядаючи низенькі дерева та викопані із землі колоди. Брудний гравій лежав на жмутиках дикої трави. Уся місцина була занедбана. Вона пам'ятала, що в середній частині закутня були великі камені заввишки в три-чотири фути. Стіна з каміння простягалася на десяток футів, загинаючись так, що за нею нічого не було видно. Паркан, поєднаний ланцюгом і наполовину заплетений виноградом, закривав простір. Паркан мав заввишки футів п'ятнадцять, його верхня лінія загиналася, певно,

всередину — невже вони справді мають якісь проблеми з дикобразами, що лізуть угору? — і під парканом ще й стояли сосни.

Дикобраз ховався десь тут, між закутнями й поворотами зони приматів. Людям тут, здається, не було місця, й така криївка видалася їй досконалою.

Вона поставила Лінкольна на загорожу й відітхнула, звільнившись від його ваги. Через загорожу можна було легко перелізти, й на її протилежному боці був виступ, на якому можуть поміститися її ноги.

Вона поставить там ноги, а потім підніме Лінкольна, й навіть якби сталося щось несподіване, то стрибнути вниз було б не більше як два фути, й він би не поранився, але міг заплакати, й пролунав би непотрібний звук плачу — ні, небезпеки, що він упаде, не було. Вона зможе весь час тримати на ньому руку.

— Ось що ми зробимо, — сказала вона. — Ти поки що тут посидиш, а я перелізу через загорожу...

Він похитав головою й міцно схопив її за лікті.

— Мамо, нам не слід бути серед тварин!

— Їх тут немає, запам'ятай! — сказала вона, намагаючись розчепити його пальці. — Це дім дикобраза. А нового дикобраза ще не привезли.

— Паркани ставлять для того, щоб тримати

звірив усередині, а людей зовні, — сказав він.

Вона ніколи так не шкодувала, що він завжди дотримувався правил.

— Сьогодні правила інші, — сказала вона. — Тепер існують правила для непередбачених випадків. Вони диктують нам ховатися й не дозволяти, щоб дядько з рушницею знайшов нас.

Лінкольн ослабив свою хватку, оглянувся й знову схопився за її лікті.

— Я впаду, — сказав він. — Там надто високо.

— Хіба я дозволю тобі впасти?

— Ні, мамо, — сказав він, притискаючись до неї.

— Я обхоплю тебе руками. Я лише перелізу зараз.

— Мамо... — заскиглив він.

— Цсс... Я тримаю тебе.

Вона переступила ногою через загорожу, тримаючи руками обидва боки його тіла. Це було не дуже зручно, але вона переставила й другу ногу через загорожу, досить вдало вмонтивши на протилежному виступі свої ступні.

Він легенько стиснув обидва її зап'ястки. Вона відчула, що його дихання близьке до сліз. Тому що незнайомиць стріляє в людей чи тому що вони відступили від правил усталеної поведінки? Вона не знала чому.

— Мамо...

— Я тримаю тебе, — сказала Джоан й обхопила його рукою, притягнувши його до себе згином своєї руки. Його ніжки стукнулися об щось металеве.

— Я хочу опустити тебе вниз, — сказала вона йому. — Постав свої ніжки на ось цей невеличкий виступ і вхопись за цю залізяку. Тоді я стрибну й підхоплю тебе.

Вона підняла його, навіть говорячи, не давши йому шансу поміркувати про це, бо він не ставав хоробрішим після своїх роздумів, а вона це зробила за дві секунди. Вона міцно вхопилася за огорожу однією рукою й потягла його до себе, зігнувши свою талію й відхилившись від огорожі, щоб створити простір для нього. На якусь мить він завис у повітрі, підтримуваний лише її рукою та ліктем, і вона відчула, що він наполоханий, але тут вона поставила його ніжки на той самий виступ, на якому стояла вона, його теніски стали між її шкіряними сандалями. Вона обгорнула його пальчики навколо цієї петлі.

— Тримайся міцно, — сказала Джоан.

Вона стрибнула вниз, м'яко й легко приземлившись на брудну землю під собою, трава була така висока, що залоскотала їй зап'ястки. Вона потягла його вниз до себе, повернувши так, що він обхопив ручками її за шию. Його ніжки обхопили її

за стегна, й вона пішла далі, дивлячись собі під ноги, як тільки могла, бо він загороджував їй погляд — вона пам'ятала, як вагітний живіт заважав дивитися під ноги й ускладнював пересування — і нарешті вони опинилися за високими валунами, які здалися їй такими спокусливими.

Вона нахилилася, обпершись спиною об скельний камінь — твердий і холодний — і її ноги роз'їхалися по землі. Він усе ще не відпускав її.

5:42 пополудні

Лінкольн не послабив своєї хватки, тож вона дістала мобілку із сумочки й тримала її перед собою, біля його потилиці, розчісуючи пальцями його переплутані кучері, які завжди мали над шиєю такий вигляд, ніби він вилляв собі на голову сироп. Вона провела великим пальцем по екрану, а потім завмерла, досі не певна, кому їй телефонувати — у поліцію чи Полу. Поліція, схоже, вже тут, і вони почнуть їй ставити запитання. Ні, либонь, їй треба почути голос Пола.

А потім вона побачила, що від Пола вже надійшов текст. Вона подивилася на такі знайомі їй чорно-сірі літери.

«Ти сьогодні не пішла в зоопарк? Відповідай швидше».

Звичайно, він не знає, куди вони пішли. Вона зазвичай теж не знає, куди вони підуть, аж доки Лінкольн не сповістить про свій вибір на другу половину дня, коли вона застібає на ньому ремінь безпеки. А Пол, певно, щось знає, тому й запитує.

Вона написала йому відповідь, хоча хотіла б натомість зателефонувати йому, але її пальці почали автоматично відповідати. Така в них звичка.

«Так. Я в зоопарку. Ти знаєш, що тут відбувається? Зараз ми заховалися в оселі дикобраза».

Звідки йому знати, де вона є, та оселя дикобраза. Він не ходить у зоопарк так часто, як вона сюди ходить. Вона додала.

«У зоні приматів».

Вона натиснула Send ⁸ і стала друкувати наступне послання.

«Поклич поліцію. Я бачила тіла на вході в зоопарк. Чоловік із рушницею».

Вона знову натиснула Send — щось було не так у порядку послань — вона передавала їх цілком безсистемно, але не могла зупинитися, її пальці друкували й друкували. Вона любила дивитись, як вони рухаються, як літери поєднуються в речення, наче промінь світла ковзає екраном, і доки вона друкує, перед її очима лише миготять літери,

⁸ Надіслати (англ.).

напливаючи одна на одну.

«В нас усе гаразд. Ми в цілковитій безпеці», — повідомила вона йому, але потім її пальці зупинилася, й вона замислилася, що написати далі.

Волосся Лінкольна лоскотало їй руку. Він почав зсовуватися й вигинатися. Її дихання уривалося, коли вона намагалася мугикати «Едельвейс», колискову пісню, яку вони з Полом щоночі наспівують Лінкольну. Хоч тепер вона мугикала надто швидко й надто високо, як ото коли перемотують магнітну стрічку.

Їй треба надрукувати щось іще. Її пальці швидко згиналися в повітрі.

— Чому ти розмовляєш по телефону? — запитав Лінкольн. Його голос у її плече пролунав приглушеним.

— Я повідомляю тата про наше становище, — відповіла вона, а тим часом Пол надіслав нове послання.

«Ти все прочитала. Тепер я телефоную тобі. Я тебе кохаю».

Під текстом ішло якесь посилання. Вона подивилася на синю стрічку підкреслених літер та цифр, і в цю мить задзвенів телефон, надто гучно — їй не спало на думку вимкнути його звук — і вона негайно відповіла.

— Я не можу говорити, — сказала вона, її

голос пролунав якомсь професійно. Так ніби вона була на зборах абощо. Вона не знала, звідки в неї взявся такий голос. — Нам треба мовчати. Я не знаю, де вони перебувають.

Можливо, йшлося не тільки про звичку, як про її недавнє письмове повідомлення.

Можливо, частина її вже знала те, що тепер усвідомила і її решта: телефон — це ризик. Він створює шум. Коли вона розмовляє, утворюється шум. Шум привабить терористів.

Це цілком очевидно. Якщо думати про це певним чином, то все має сенс.

Вона почала знову:

— У нас усе гаразд, але...

Чоловік почав говорити, перш ніж вона закінчила свою фразу, і його голос пролунав надто гучно.

— Що там відбувається? — запитав він. — З тобою хтось є? Ти бачила поліцію? З Лінкольном усе гаразд? Що ти маєш на увазі, коли кажеш, що у вас усе гаразд? Вони можуть до вас дістатися? Боже, мені так шкода, що я не з вами, моя люба, мені так шкода...

Вона дозволила йому говорити. Вона зрозуміла його потребу чути її й подумала, що має ту саму потребу, але його голос не створював враження, що він поруч з нею — від цього йому здається, що він ще далі, чи то, навпаки, це їй

здається, що вона ще далі. Ніби частина її полинула до нього, геть із цього зоопарку, у те життя, яке вона знала, а вона нікуди не хотіла линути. Вона не може. Вона мусить бути тут, повністю тут. Вона не може втішити його в цю мить.

— Нам добре, — прошепотіла вона, досі говорячи голосом адвоката. Чи якимсь директорським голосом. Якщо такі люди коли-небудь шепталися. — Ми ховаємося.

— Що ти бачила? — запитав він.

— Я кохаю тебе, — відповіла вона, — і з нами все гаразд, але я нічого не можу вдіяти. Я повинна бути уважною. Я бачила здалеку якогось типа. Була, — вона подивилася вниз на голову Лінкольна, — якась стрілянина на вході, а я проходила мимо після того, як це сталося. Тоді ми кинулися втікати й заховалися. Це все, що я знаю. Не телефонуй мені тепер. Я тобі зателефоную, коли ми будемо в безпеці.

— Я зателефоную 911 і скажу поліції, що ви в дикобраза, — сказав він, видихнувши свої слова одним подихом. Так, як ото він розмовляє, коли йде нагору до свого офісу, щоб заспівати для неї якусь серенаду, що застряла в його голові — він завжди співає — і він знає, що вона засміється й пригорнеться до нього. — Я кохаю тебе. І скажи малому, що я його люблю. Бережіться.

Вона вимкнула телефон, обернувшись до

Лінкольна. Він незручно притиснувся до неї, копаючи її своїми ніжками, б'ючи її по боках своїми тенісними черевиками. Вона просунула руку йому під пахви й допомогла обернутися й опустити ніжки. Він став на землю, а вона тримала руку навколо його стану.

— Тож це був тато, — прошепотів він.

Він відхилився назад і сперся на камінь за своєю спиною.

— Я знаю, що це був він.

— Говори пошепки. Він сказав, що любить тебе.

— Я знаю, що він мене любить.

— Ще тихше, — сказала вона.

— Окей, — прошепотів він.

Його коліна знову стали підстрибувати, ноги залишалися на місці, але все тіло почало вигинатися. Його плечі стали соватися вгору і вниз у такому собі незручному танці.

Небо почало рожевіти, над верхівками дерев простяглися довгі смуги кольору лаванди.

— Ти стаєш справді великим, — сказала вона.

— Поганий дядько переслідує нас? — запитав він.

— Не знаю, — відповіла вона. — Але якщо й переслідує, то він нас тут не знайде.

Ще вигинаючись, він обернув голову ліворуч і праворуч, оглядаючи нове оточення. Як завжди, він

був цікавий, але й обережний. Вона пильно спостерігала за ним. Його очі стріляли повсюди. Його ноги стояли на місці.

Цікавість перемогла. Він ступив крок до цегляної стіни, показав пальцем.

— Тут миска для води, — каже він.

— Так, — підтвердила вона.

Вона знову оглянула траву навколо них і, крім потрісканої, сухої пластикової миски, знайшла інші розкидані навкруг речі. Праворуч від них лежала чорнильна ручка, а ближче до паркану — блискуча стрічка для волосся. Їй здалося, вона побачила білу шкарпетку на ланцюжку, що скріплював паркан.

— Дикобрази потребують миски для води? — запитав Лінкольн.

— Думаю, що так.

— Вони п'ють воду?

Вона уявила собі, як вона затуляє йому рот рукою, міцно її там тримаючи й наказуючи йому стояти тихо й мовчати. Вона розпачливо хотіла б зробити це, але не могла уявити собі сцену, коли це було б можливо. Якщо вона налякає його так, щоб він не наважувався базікати, він, мабуть, почне хникати.

— Тссс! — знову попросила вона його. — Розмовляй тихше. Усі живі створіння п'ють воду.

— Геть усі? — прошепотів він.

— Усі, — повторила вона.

— То дикобраз пив з цієї миски? — перепитав він, підступивши до неї ближче й притиснувшись до її правого боку. — І він сидів на цьому камені, як і ми? Ти думаєш, то був хлопчик? Чи дівчинка?

Вона не побачила в ньому ніякого страху. Його сині очі були великі й широко розплющені, але вони завжди в нього великі й широко розплющені. Він зручно примостився біля неї і, схоже, відчував легке збудження від того, що вони перебувають в оселі дикобраза. Звичайно, він не знав, чого йому справді слід боятися — його жахали ті, хто приносить лихо, люті персонажі, яких він бачить у мультиках. Минулого тижня вони дивилися один із фільмів про Бетмена, той, у якому грає Гіт Леджер, неймовірно жорстокий, і Лінкольн запевнив, що давня версія 1960 року — він фахівець з фільмів про Бетмена — має ще жахливішого Джокера.

Він іноді скрикував, коли чув несподіваний голос по гучномовцю, і він жахався циркових інспекторів манежу, а зараз він колупав бородавку на своїй правій руці й тихо наспівував: «Слава, слава старій Джорджії!»

Він тихий. Але годі вгадати, що відбувається за його спокійним круглим обличчям. Вона повинна дати йому якийсь пояснення. Він виношував якийсь план. Він завжди любив передбачувати події — наприклад знати, що у вівторок у школі музичний

день, а в середу буде день іспанської мови, в четвер буде день малювання, і що вона забирає його зі школи щодня, крім середи, коли його забирає Пол, і що в неділю вони замовлять на вечерю китайську їжу, й що вранці в середу йому дозволено протягом цілої години дивитися мультики.

Він любить знати, що відбудеться.

— Отже, — прошепотіла вона, і його пальці ковзнули по її щоці, доторкнувшись до ластовиння, яке він любив погладжувати, — все буде гаразд. Ми тут у безпеці. Все відбудеться, як в історії, де відбувається битва, й поганих хлопців забирають у в'язницю. Нам просто треба сидіти тут і сидіти тихо доти, доки поганий хлопець звідси піде.

Він кивнув.

— А як звуть поганого хлопця?

— Я не знаю.

— А він має ім'я?

— Звичайно, має. Кожен має ім'я. Але я не знаю його.

Він знову кивнув, знову подивившись на свою бородавку. Вона щільніше притислася до валуна, підтягнувши ноги ближче, тримаючи свою долоню на його нозі. Подивилася позад себе — утворення валунів цілком затулило їх від будь-кого, хто наблизився б до них з боку зони приматів. Задерла голову — тільки вершини дерев і небо. Тож побачити їх ніяк не можна.

Потім оглянула паркан навколо вольєра, повівши очима зліва направо. Досі вона не звернула уваги, що лежить за їхньою обгородженою ділянкою, але тепер їй здалося, що зарості понад парканом були не такі густі, як їй би хотілося. Крізь неї вона почасти бачила стіни інших вольєрів. Спробувала уявити собі схему зоопарку й подумала, що тепер дивиться на частину вольєрів «Африка», найімовірніше, на відділення носорогів. Там могла бути відокремлена ділянка, яка нині не використовувалася. Біля паркану сусіднього вольєра стояли густі хащі високого бамбука, й крізь них вона нічого не могла бачити. Крізь інший просвіт у заростях вона побачила рейки залізничної колії, а поруч з ними — заасфальтовану стежку, яка робила поворот, й Джоан не змогла зрозуміти, куди вона веде. Вона могла бути частиною звичайної прогулянкової стежки, хоч вона не пам'ятала, щоби бачила оселю дикобраза з якоїсь зовнішньої стежки. То могла бути доріжка, якою користалися лише доглядачі зоопарку. Але сьогодні важило тільки те, чи міг би побачити їх той, хто йшов би цією доріжкою.

Вона подумала, що просвіти в заростях не досить великі для цього.

Вона більше не чула нічого тривожного — ані кроків, ані пострілів із рушниці. Не чула й сирен. Її здивувало, чому більше не чути сирен.

Вона раптом зрозуміла, що зовсім не дивилася на посилення, яке надіслав їй Пол — вона не могла дозволити собі таке неорганізоване мислення — тому схопила свою мобілку й подивилася на екран. Клацнула на сайті місцевих новин, де побачила два короткі абзаци, з яких вихопила кілька фраз: «постріли», «один чоловік» й «можливо багато поранених». Останнє речення цього коротенького тексту твердило: «Поліція вже перебуває на місці подій».

Порожнеча цього останнього речення розлютила її. Воно не повідомило їй нічого. Де саме перебуває поліція — на паркувальному майданчику чи за кілька кроків від них. Чи вони стрибають з гелікоптерів? Їх тут десяток чи сотня?

Лінкольн знову став випрочуватися від неї, і вона його відпустила, розуміючи, що йому треба розім'яти ніжки. Коли він ступив кілька кроків, вона схопила його за сорочку й відтягла назад.

— Залишайся близько, — сказала вона. — Ми повинні сидіти дуже тихо, доки не прийде поліція.

— Поліція прийде по нас?

Вона забула сказати про це.

— Так, — відповіла вона. — Ми мусимо чекати, доки поліція прийде сюди і зловить дядька з рушницею, а тоді поліція повідомить нас, що ми можемо йти додому. Але ми повинні сидіти дуже тихо, бо нам не треба, щоб поганий дядько побачив

нас. Ми з тобою наче граємось у хованки.

— Я не люблю гратися в хованки.

— Говори пошепки, — знову попросила вона.

— Я не люблю гратися в хованки, — сказав він голосом, який із натяжкою можна було назвати шепотом.

— Ти не любиш, коли тебе змушують ховатися, — уточнила вона. — Цього разу я також ховаюся з тобою.

Він почовгав ніжками в пилюці й траві, впираючись пальцями у свої тенісні черевики й підіймаючи невеличкі хмарки куряви. Протягом якогось часу він нічого не казав, дивлячись, як човгають його ніжки. Він провів рукою по валуну.

— Намба, намба, намба, намба, намба, — заспівав він, і після перших п'ятьох нот вона впізнала мелодію бойової пісні штату Мічиган. Він часто співав без слів. Він наповнений по вінця звуками й рухом, й одне або друге завжди перехлюпує через край, й це зазвичай непогано, але тепер підіймає її жах на поверхню.

Джоан розціпила зуби. Вона тільки тепер зрозуміла, що тримала їх зціпленими, бо її щелепи стали болісно пульсувати.

— Намба, намба, намба, намба, намба, — повторив він, точно дотримуючись мелодії.

— Надто гучно, — сказала вона, хоч і сама говорила гучно.

Лінкольн кивнув, наче чекав від неї цієї реакції. Він уже став дивитися на щось над її плечем. Він стояв на одній нозі, балансуючи.

— Дозволь мені тобі щось сказати, — прошепотів він, нахиливши голову до стіни. — Це стебло.

— Стебло? — перепитала вона.

Він підняв руку, показуючи на кран, який стремів зі стіни.

— Так.

— Ця штука схожа на кран?

— Так. Але це не кран. Стебла схожі на крани.

— Розкажи мені про них.

— Про стебла? — запитав він.

— Атож.

Вона не зціпила зуби. І не дихала важко. Вона думала, її голос звучить цілком нормально і більше не схожий на голос адвоката. Вона контролювала його щоразу, коли говорила — переконувалася, що кожне її слово лунає спокійно, розслаблено, намагалася переконати себе, що вона досі звучить, як його мати, а не якась божевільна жінка, що репетує, виє і рве на собі волосся.

Він підійшов, але не сів біля неї. Можливо, відчував, що поруч божевільна жінка.

— Розумієш, — пояснив він, — стебла мають голову, тіло й ікла. Тіло в них довге, а замість ніг волосся.

— А ще? — пошепки запитала вона.

— У них немає рота. Вони їдять носами, а нюхають очима. Вони не можуть мати язика.

— І вони живуть у зоопарках?

— Так. Тільки в зоопарках. Я ніколи не чув про дике стебло.

— А вони небезпечні? — запитала вона й одразу ж подумала, що ліпше вона про це не запитувала б. Її мета — розважити його й краще не нагадувати йому, що в житті існують погані люди, які чатують на них.

Але Лінкольн анігрохи не стривожився.

— Деякі з них, — відповів він.

— А цей небезпечний? — запитала вона, подивившись на кран у стіні.

— Ні. Це той, який перелазить. Вони люблять перелазити з дерева на дерево, але якщо вони не можуть перелазити, то повзають по землі. Деякі стебла виготовлені з трави. Інші — з рослин або з білизни. Або з м'яса.

Вона поміркувала над його висновками. Примусила себе всміхнутися, бо це те, що вона зробила б за нормальних обставин.

Їй подобалося слухати його, коли він отак вигадував речі. Був час, коли він дивився на неї у вестибюлі готелю й оголошував: «Я маю в кишені двох дівчаток. Маленьких дівчаток. Одну звать Люсі, а другу — Пожежник». Це був той час, коли

він казав їй, що всі його набивні звірі пішли до церкви, де ніхто не носить штанів.

Це добре, подумала вона. Це альтернатива паніці.

— Але вони схожі на крани? — спокійно запитала вона в нього.

Вона й не знала, що може говорити так лагідно.

— Це хижак, — прошепотів він, наче відповідаючи на її запитання. — Також і рептилія. Але вони, як і бегемоти, можуть бути агресивними.

Вона спробувала пригадати, в якій з їхніх книжок їм трапилося слово «агресивний» — у книжці про алігаторів? Чи про стародавніх греків — але в цю мить її мобілка завібрувала об стегно. Вона затулила її долонею й прочитала текст чоловіка.

«Я не можу цього витримати. Як ви там? Поговори зі мною».

Вона міцніше стиснула свій телефон. Пол, звичайно, уявляє собі, що тут відбувається щось жахливе. Якщо ти завжди чекаєш, що станеться найгірше, то тебе чекають лише приємні несподіванки, — сказав він їй, коли вони тільки почали зустрічатися, а вона йому відповіла: — Я ніколи не чула нічого дурнішого. Іноді вони жартують з його запеклого песимізму, але не тепер. Тепер він почуває себе виправданим.

«В нас усе гаразд, — надрукувала вона йому. — Ми у відносно безпечному місці. Я нікуди звідси не піду. Поліція уже в зоопарку?»

«Я не знаю. Ніхто нічого не хоче казати мені по телефону. Я їду в зоопарк».

— Стебло не може рухатися, мамо, — прошепотів їй Лінкольн. — Стебло, яке над нами, зовсім не рухається.

— Але я думала, воно належить до тих стебел, які рухаються, — промовила вона, водночас друкуючи.

«Один чоловік, — подумала вона. — І вся поліція. Хіба не мають тут бути броньовані пікапи й прилади нічного бачення або агенти ФБР? Минуло вже принаймні з півгодини, коли я почула постріли».

«Чому вони затримуються так довго?» — надрукувала вона.

«Не маю уявлення. Спробую з'ясувати. Кохаю тебе».

Лінкольн розбалакався. Вона подумала, що він повторив себе кілька разів.

— Що, любчику? — запитала вона.

— Він лазив, — сказав він. — Стебло лазив. Мамо, він мав звичай...

Якщо не звертати на нього увагу, то він лише повторюватиме свої вигадки.

— Гаразд, — швидко сказала вона. — Добре.

Стебло мав звичай лазити.

Лінкольн заходився жувати свій комір, дивлячись на кран.

— Думаю, він помер, — сказав він.

Вона подивилася на нього, мобілка ще була гарячою в її руці.

— Мабуть, він просто заснув, — сказала вона.

— Ні, — заперечив малий. — Він помер.

Стебла помирають дуже легко.

Вона знову подивилася на екран і написала Полу, що вона сконтактується з ним пізніше. Вона переконалася вп'яте чи вшосте, що телефон остаточно вимкнувся. Вона примусила себе покласти його на землю біля себе й знову залишилася сама-одна зі своїм сином, і ніхто не міг їй допомогти. Ніхто, крім мертвого стебла.

— Думаю, він заснув, — повторила вона.

Він старанно жував комір сорочки. За нормальних умов вона просить його припинити, але зараз не звертає на це уваги.

— Мені хочеться пити, — прошепотів він.

Вона зраділа, що вони поміняли тему розмови. Вона засунула руку в сумочку, рада, що це не один із тих днів, коли вона наполягала, щоб він пив воду з фонтанів.

— Ось тобі кілька ковтків, — сказала вона, подавши йому пластикову пляшку.

— Ммм, — сказав він після довгого ковтка.

Потім намочив верхню губу. — Ще холодна.

Він випив ще, вода стікала його підборіддям, врешті він опустив пляшку й витер рот сорочкою.

Іноді вона застосовувала слово «ковтнути» замість «пити», розмовляючи з дорослими. Це реальне й прийнятне слово в їхньому домі, як і будь-яке слово у словнику, одне з тих багатьох слів, які не існували, доки він не прийшов у їхнє життя. Слинявцем він називав охайного собаку, бо одного разу вони прочитали книжку про те, як неохайний пес розлив свою їжу, а собака охайний одягав слинявчик. Мені можна покликати охайного пса? — запитував Лінкольн, коли забруднював свою сорочку. Він називав суглоби своїми коліньми на пальцях. І створив цілий словник слів, які не існували, коли був зовсім малий, такий малий, що навіть не був собою. Протягом якогось часу він називав м'ячі дагами, а родзинки — зугзагами. Коли він хотів узятися до малювання, то шморгав носом, бо якось вони намагалися малювати носом замість пальцями, й, очевидно, такий спосіб справив на нього враження.

Він підняв одну руку догори, зігнувши зап'ясток, і це був знак, що він обернувся на «фламінго».

Він сичав, коли просив підкласти під нього більше яєць. С-с-с-с. Той звук нагадував звук смаженого на розжареній сковорідці. Він створив

власну мову.

До його появи не існувало дуже багато речей.

Кейлін знала одне: її мати завинила. Якби вона не позбавила її телефона, все було б інакше. Кейлін стояла б тут, телефонуючи в поліцію, або своєму татові, або кому завгодно. Люди були б у розпачі, чуючи її дзвінок. Вона пригадала, як Вікторія у школі надіслала безліч повідомлень після тієї автомобільної катастрофи, коли вона зіткнулася з іншою машиною, і всі були такі стривожені, а це було ніщо супроти сидіння замкненою в одному з приміщень зоопарку.

Вона була тричі проспала й щоразу запізнювалася на шкільний автобус, і матері доводилося відвозити її в школу, тому мати й покарала її тим, що забрала в неї мобілку. Але тепер існував непоганий шанс, що мати усвідомить свою провину в усій цій історії й подарує Кейлін новісіньку мобілку.

Цього було досить, аби розвеселити її, але не зовсім. Сталеві двері були тверді й холодні, коли вона їх торкалася, але їй подобалася гладенька металева поверхня, тож вона витягла вперед свої пальці, ніби збиралася залишити відбиток долоні. Її рука була вимащена в кетчуп.

Вона тут лише одна. А якби вона мала свій телефон, вона не була б тут сама-одна.

Цього третього дня вона теж проспала,

виглянула з вікна своєї спальні, й побачила, як автобус з іншими дівчатами відходив від її під'їзної дороги, і збігла донизу сходами, щоб наздогнати їх. Вона не винна, що автобус від'їхав так швидко. Не можна було вважати, що вона запізнилася. Але матері було байдужісінько.

Кейлін відтягла засув, трішки відчинила двері й подивилася крізь тонку шпарину простору. Нічого. Нікого. Вона відкинула волосся зі свого обличчя й надкусила печиво — фігурку жирафи. Цукор усунув ватний смак з її рота, хоч вона ліпше б з'їла цибульні кружальця чи картоплю фрі.

Їжа завжди допомагає.

Тато сміється з її бажання не бути самій, робити своє домашнє завдання в будь-якій кімнаті, де є ще хтось — у вітальні, де він дивиться телевізор, або в кухні, коли мати мисє там стільницю. Він каже, що вона не любить бути самою-самісінькою навіть у власній спальні, й це, мабуть, правда, бо вона ділить спальню із сестрою, хоч їй кажуть, що, позаяк вона старша, вона може переселитися на нижній поверх. Але вона любить слухати, як хтось поруч дихає, коли вона намагається заснути.

Їй хотілося б, щоб мати була тут, поруч.

З нею все гаразд. Зараз вона в цілком безпечному місці, і якби хтось підійшов, вона могла б узяти двері на засув і ніхто не зміг би до неї

дістатися. Не треба боятися. Її батька неможливо налякати. Коли він був малим, він ходив у ліс із пістолетом, стріляв там тварин, а потім розтинав їх, аби подивитися, що там усередині. Він ставив стілець на вогнище, аби зручніше було подивитися, як воно горить. Він ніколи не обмежувався бажаннями. Він завжди щось робив.

Вона хотіла б, аби й вона завжди щось робила.

Вона з'їла ще одне печивко. Цього разу лева.

Маргарет завжди приходила в такий час, щоби потрапити до загорожі слонів о 5:10 пополудні, тобто на той час, коли доглядачі приходили годувати тварин, вигукуючи команди, щоб слони підійшли ближче, потім відступили, стали навколішки й підняли ноги. Доглядачі запевняли, що після денної рутини треба побачити, чи не стерлися копита в слонів і як згинаються їхні суглоби, але Маргарет припускала, що вони хочуть всього-на-всього похизуватися.

Проте вона любила спостерігати. Це була безкоштовна циркова вистава, й ніхто з відвідувачів зоопарку, крім неї, либонь, не знав, що вона відбувається. Вона також не розуміла, що примушувало цих старих невеселих людей у спортивних костюмах робити свої вправи, бігаючи навколо торгових центрів.

Вона приходила сюди кожного понеділка, середи й четверга, йдучи так швидко, як тільки

могла, протягом майже години, як і рекомендував їй лікар. Вона завжди прямувала до паркувального майданчика, після того як слонів заганяли в їхню будівлю з металу й цегли.

Маргарет завжди приходила вчасно, чого не можна було сказати про доглядачів. Іноді вона приходила, а в загорожі для годівлі не було нікого, крім пари розгублених слонів. Слони надійніші за доглядачів. Вона гадала, що доглядачі слонів — це люди, які народилися наприкінці минулого тисячоліття, які більше дбали про йогу та про внутрішній мир, аніж про те, щоби вчасно виконувати свою роботу.

Отож сьогодні її здивувала не так відсутність доглядачів, як відсутність слонів. Вона бачила їх удалині, де вони блукали шгучною саваною. В них порушився розклад. Вона чекала їх кілька хвилин, стоячи біля величезної металевої клітки. Вона не знімала навушників, не дочитала лише два розділи роману Патриції Корнвел — і її погляд упав на напис на клітці, що запитував її: «Ти коли-небудь думала про те, як перевезти одного слона?»

Зрештою Маргарет скинула навушники, поклавши свій програвач MP-3 в кишеню, й негайно відчула — щось тут негаразд. Вона напружилася без видимої причини. Подумала, що її турбує лише навколишня тиша і спокій. Подивилася на годинник, приголомшена думкою,

що, може, вона втратила відчуття часу. Але ні, було ще кілька хвилин до того, як зоопарк закриється.

За нормальних умов вона мала побачити кількох інших відвідувачів, які поспішали б до виходу. Сьогодні вона не побачила жодного.

Звичайно, вона стояла внизу крутосхилу біля самої межі території слонів. Між пагорбом, що височів перед нею, і металевою кліткою праворуч від неї залишалось мало простору. Вона почала братися на пагорб, заспокоюючи свої нерви, але перш ніж дійшла до вершини, почула два швидкі звуки, щось на кшталт статичних вибухів чи тріскотливих ударів грому. Майже водночас пролунав голос, високий голос на одній ноті. Вона не змогла б назвати його зойком.

Вона ступила ще один крок, досить, аби побачити солом'яну кривлю ресторану, й почула, як до неї швидко наближаються чиїсь кроки. Вона не зрозуміла, чому це робить, але швидко обернулася й побігла вниз по схилу, зробивши оберт, який примусив її хворе коліно зігнути. Вона знехтувала болем і поквапилася через отвір великої металевої клітки, в якій стояла густіша темрява, ніж вона гадала.

Вона притиснулася до стіни, доторкнулася руками до холодного металу. Почувала себе по-дурному, але пішла далі в темряву, прикипівши поглядом до отвору в клітці, дивлячись на пісок в

загоні для слонів. Вона знову почула кроки, потім стишені голоси, й кроки прискорилися. Почула дзенькіт металу чи тріск скла. Десь гримнули двері. Ще якісь тріскотливі звуки.

Вона подумала, а чи слони коли-небудь відчують клаустрофобію. Холодний камінь бірюзи її намиста притулився їй до шкіри, й вона помацала його пальцями. Вона купила його, бо він не відрізнявся кольором від її блузки. Люди досі відчують задоволення, якщо якісь кольори точно збігаються.

Вона не знала, скільки минуло хвилин. Вона не рухалася, бо, хоч би що відбувалося, Маргарет не вірила в те, що треба діяти швидко. Вона воліла обміркувати весь контекст проблеми. Така поведінка добре послугувала їй, коли вона вирішила освіплити своє волосся до медово-білявого кольору, в якому не вирізняється сивина, й вона також стала їй у пригоді, коли вона вирішила купити новий, але нецікавий дім замість чудового котеджу арт-деко з прикрасами на даху, й вона також послужила їй, допомігши не розтуляти рота, коли дочка вирішила навчати її внука вдома, який, либонь, мав би більше користі, навчаючись у державній школі.

Маргарет подумала про обличчя дочки, яка завжди здавалася втомленою, бо не хотіла накладати губної помади, коли виходила з дому.

Комар залетів до металевої клітки й загубився в темряві. Протягом тривалого часу вона не чула ніяких звуків. Те, що протягом якоїсь миті здавалося таким реальним, тепер видалося їй звичайною атакою паніки або проявами ранніх симптомів хвороби Альцгеймера чи пухлини мозку. Існувало безліч способів пояснити тупотіння кроків і далекий жіночий крик, схожий на зойк. Мабуть, це хуліганські витівки підлітків. Схоже, її вже замкнули в зоопарку, й доведеться шукати поблажливого працівника, бо далі перебувати в цьому велетенському чорному ящику вона більше не могла.

Тож вона вийшла назовні, побачивши, що сонце вже опустилося за дерева. Повільно пішла до вершини пагорба, давши своєму коліну шанс розслабитися: стояти для нього було важко. Не побачила нічого, крім давньої картини — майданчик для ігор праворуч від неї і мавпи, що гойдаються на своєму мотуззі в будівлі приматів.

Вона стала нервовою старою жінкою.

Вона подивилася вниз від своєї стежки й обернула голову до хатини «Перекуска в Сахарі», чи як вона там називається. Почула човгання гумових підошов на бетоні, й повітря запахло димом.

Вона випадково відкинула ногою покинуту на землі дитячу чашку. Пройшла під солом'яну крівлю